

I. Procedury postępowania wobec uczniów uchylających się od obowiązku nauki (wagary i spóźnienia)

1. Wychowawca klasy przeprowadza rozmowę wyjaśniającą z uczniem.
2. W przypadku notorycznych nieobecności i spóźnień wychowawca wzywa rodziców ucznia.
3. Jeżeli rozmowy z rodzicami ucznia nie przynoszą oczekiwanych efektów stosuje się konsekwencje zawarte w Statucie Szkoły.
4. W przypadku długotrwałej lub powtarzającej się nieusprawiedliwionej absencji ucznia, wychowawca podejmuje kroki, by skontaktować się z rodzicami. Wspólnie z uczniem i jego rodzicami ustalają przyczyny nieobecności i możliwości postępowania w celu mobilizacji ucznia do regularnego uczęszczania na zajęcia szkolne. Efektem spotkania może być podpisanie kontraktu w obecności pedagoga.
5. Do rodziców tych uczniów wychowawca i Dyrektor Szkoły kieruje wezwaniem do realizacji obowiązku nauki.
6. W przypadku dużej absencji uczniów niepełnoletnich (powyżej 50 godzin nieusprawiedliwionych dla liceum i technikum oraz dla BSIS: 10 godzin - w cyklu jednodniowym, 20 godzin – w cyklu dwudniowym, 30 godzin – w cyklu trzydniowym i 40 godz. w cyklu czterodniowej nauki w szkole: wychowawca powiadamia pedagoga szkolnego, pedagog przygotowuje dla ucznia kontrakt dotyczący właściwej postawy do obowiązków szkolnych, następnie rodziców (prawnych opiekunów) pismem podpisanym przez dyrektora szkoły, jeżeli wyżej wymienione środki nie skutkują i uczeń nadal nie uczęszcza do szkoły, a jego absencja w okresie miesiąca wynosi co najmniej 50%, wówczas w celu wyciągnięcia sankcji administracyjnych, zgłasza się go do UMiG z informacją, iż nie wywiązuje się on z obowiązku nauki;
7. Jeżeli uczeń nie podpisze kontraktu lub notorycznie unika kontaktu z pedagogiem szkolnym otrzymuje upomnienie Dyrektora Szkoły.
8. W przypadku dużej absencji uczniów pełnoletnich (powyżej 50 godzin nieusprawiedliwionych dla liceum i technikum oraz dla BSIS: 10 godzin - w cyklu jednodniowym, 20 godzin – w cyklu dwudniowym, 30 godzin – w cyklu trzydniowym i 40 godz. w cyklu czterodniowej nauki w szkole: wychowawca powiadamia pedagoga szkolnego, następnie rodziców (opiekunów prawnych) pismem podpisanym przez Dyrektora Szkoły.
9. Jeżeli uczeń pełnoletni nie uczestniczy w zajęciach szkolnych przez dwa miesiące oraz nie stawia się do szkoły na wezwania wychowawcy klasy lub Dyrektora Szkoły celem wyjaśnienia, fakt ten traktowany jest jako porzucenie szkoły co skutkuje skreśleniem z listy uczniów.
10. Jeżeli uczeń pełnoletni notorycznie opuszcza obowiązkowe zajęcia edukacyjne i ich nie usprawiedliwia, a postępowanie takie powtarza się w kolejnym roku szkolnym fakt ten może skutkować skreśleniem z listy uczniów.
11. Jeżeli w/w środki nie skutkują i uczeń nadal nie uczęszcza do szkoły, Rada Pedagogiczna podejmuje uchwałę rozpoczynającą procedury skreślenia z listy uczniów. Po przyjęciu przez Radę Pedagogiczną odpowiedniej uchwały Dyrektor Szkoły podejmuje decyzję o skreśleniu z listy uczniów.
12. Uczeń, z którym rozwiązano umowę o praktyczną naukę zawodu zobowiązany jest do niezwłocznego podpisania nowej umowy z innym pracodawcą. Nie podpisanie nowej umowy o praktyczną naukę zawodu w ciągu dwóch tygodni od dnia rozwiązania umowy, może być podstawą do podjęcia decyzji o skreśleniu młodocianego pracownika z listy uczniów z powodu braku możliwości zrealizowania programu nauczania praktycznej nauki zawodu.

II. Procedura postępowania przy skreśleniu z listy uczniów i karnego przeniesienia do innej szkoły

1. Podstawą do wszczęcia postępowania jest sporządzenie notatki o zaistniałym zdarzeniu oraz protokół zeznań świadków zdarzenia. Jeśli zdarzenie jest karane z mocy prawa (kpk), dyrektor niezwłocznie powiadamia organa ścigania;
2. Dyrektor Szkoły, po otrzymaniu informacji i kwalifikacji danego czynu, zwołuje posiedzenie Rady Pedagogicznej danej szkoły.
3. Uczeń ma prawo wskazać swoich rzeczników obrony. Rzecznikami ucznia mogą być wychowawca klasy, pedagog (psycholog) szkolny, Rzecznik Praw Ucznia. Uczeń może się również zwrócić o opinię do Samorządu Uczniowskiego.
4. Wychowawca ma obowiązek przedstawić Radzie Pedagogicznej pełną analizę postępowania ucznia jako członka społeczności szkolnej. Podczas przedstawiania analizy, wychowawca klasy zobowiązany jest zachować obiektywność. Wychowawca klasy informuje RP o zastosowanych dotychczas środkach wychowawczych i dyscyplinujących, zastosowanych karach regulaminowych, rozmowach ostrzegawczych, ewentualnej pomocy psychologiczno-pedagogicznej itp.

5. Rada Pedagogiczna w głosowaniu tajnym, po wnikliwym wysłuchaniu stron, podejmuje uchwałę dotyczącą danej sprawy.
6. Rada Pedagogiczna powierza wykonanie uchwały Dyrektorowi Szkoły.
7. Dyrektor Szkoły informuje Samorząd Uczniowski o decyzji Rady Pedagogicznej celem uzyskania opinii. Brak opinii samorządu w terminie 7 dni od zawiadomienia nie wstrzymuje wykonania uchwały Rady Pedagogicznej.
8. W przypadku niepełnoletniego ucznia szkoły Dyrektor kieruje sprawę do Kuratora Oświaty.
9. Jeżeli uczeń nie jest pełnoletni, decyzję o przeniesieniu ucznia odbierają i podpisują rodzice lub prawny opiekun.
10. W przypadku pełnoletniości ucznia, oprócz wręczenia decyzji uczniowi, do rodziców lub opiekuna prawnego kierowane jest pisemne powiadomienie listem poleconym.
11. Uczniowi przysługuje prawo do odwołania się od decyzji do organu wskazanego w pouczeniu zawartym w decyzji w terminie 14 dni od jej doręczenia.
12. W trakcie całego postępowania odwoławczego uczeń ma prawo uczęszczać na zajęcia do czasu otrzymania ostatecznej decyzji, chyba że decyzji tej nadano rygor natychmiastowej wykonalności. Rygor natychmiastowej wykonalności obowiązuje w sytuacjach wynikających z art. 108 k.p.a

III. Postępowanie w przypadku zachowań ucznia uniemożliwiającego prowadzenie lekcji

1. Nauczyciel:
  - a) stara się opanować sytuację w klasie,
  - b) upomina słownie ucznia,
  - c) wpisuje uwagę do dziennika,
  - d) niezwłocznie po zakończeniu lekcji powiadamia wychowawcę klasy.
2. Wychowawca podejmuje kroki dyscyplinujące ucznia zgodnie ze statutem.
3. W sytuacji powtarzających się niewłaściwych zachowań na lekcji wychowawca lub nauczyciel informuje pedagoga szkolnego oraz rodziców.

IV. Fałszerstwo

1. Sytuacje fałszerstwa w szkole:
  - dokonanie wpisów do dzienników lekcyjnych (wpisywanie, poprawianie, usuwanie ocen, usprawiedliwianie nieobecności)
  - przedstawienie fałszywych zwolnień i usprawiedliwień od rodziców
  - podrabianie (przerabianie) zaświadczeń lekarskich
  - podkładanie prac innych uczniów jako własnych oraz udowodnienie przez nauczyciela ściągania
  - inne przypadki (podrabianie zgody rodziców na udział w zawodach sportowych, wycieczce itp.)
2. Osoby mogące podjąć decyzję o wszczęciu postępowania:
  - wychowawca klasy
  - nauczyciel przedmiotu
  - pedagog szkolny
  - Dyrektor Szkoły
3. Procedura postępowania w wypadku stwierdzenia fałszerstwa:
  - powiadomienie rodziców ucznia
  - spotkanie z uczniem i jego rodzicami celem wyjaśnienia powodów fałszerstwa
  - podjęcie decyzji o dalszym postępowaniu w obecności rodziców.
4. W przypadku stwierdzenia fałszerstwa nauczyciel rozpoczyna procedurę zgodnie ze statutem.
5. W przypadkach drastycznych szkoła kieruje prośbę o interwencję Policji.

V. Niszczenia mienia

Gdy dojdzie do zniszczenia mienia szkoły lub mienia osoby, należy:

- zatrzymać sprawcę,
- sprawdzić, co i w jakim stopniu uległo zniszczeniu oraz zabezpieczyć mienie (miejsce zajścia); można też zrobić zdjęcia, skorzystać z zapisu monitoringu szkoły,
- ustalić, kto był świadkiem zdarzenia,
- jeśli mienie jest własnością innego ucznia lub pracownika szkoły, ustalić, kto to jest,

- zawiadomić Dyrektora Szkoły,
- przeprowadzić rozmowy ze sprawcą/sprawcami oraz świadkami,
- oszacować wartość zniszczonego mienia,
- zawiadomić rodziców sprawcy/sprawców,
- w przypadkach poważnych zawiadomić sąd rodzinny i/lub policję,
- zastosować wobec sprawcy/sprawców sankcje.
- jeśli świadkiem zdarzenia jest uczeń lub osoba nie będąca pracownikiem szkoły niezwłocznie zawiadamia pracownika szkoły.
- rodzice sprawcy mogą zostać pociągnięci do odpowiedzialności materialnej za wyrządzone przez ich dziecko straty.

VI. Kradzież

Gdy nauczyciel otrzyma informację o dokonaniu kradzieży przez ucznia, powinien:

- zatrzymać ucznia podejrzanego o kradzież,
- wezwać jego wychowawcę lub pedagoga,
- zawiadomić Dyrektora Szkoły,
- ustalić, co zostało skradzione oraz jaka jest wartość tej rzeczy,
- zabezpieczyć miejsce zdarzenia i dowody,
- ustalić okoliczności zdarzenia (porozmawiać z podejrzanymi, poszkodowanymi oraz świadkami, odczytać zapis z monitoringu),
- zawiadomić rodziców/prawnych opiekunów podejrzanego/sprawcy i przeprowadzić rozmowę z podopiecznym w ich obecności,
- poinformować strony o sankcjach,
- doprowadzić do zwrotu skradzionej rzeczy lub ustalić formę rekompensaty, jeśli rzecz uległa zniszczeniu,
- gdy nie można ustalić sprawcy, napiętnować czyn wobec wszystkich uczniów i wezwać ich do czujności.
- W przypadku, nie wyjaśnienia sprawy i braku porozumienia stron sprawa jest zgłaszana przez Dyrekcję na Policję.

VII. Postępowanie w przypadku palenia papierosów na terenie szkoły

1. Powiadamia się wychowawcę klasy i pedagoga szkolnego.
2. Wychowawca/ pedagog przeprowadza rozmowę profilaktyczną z uczniem, udziela mu ustnego upomnienia oraz wpisuje uwagę do dziennika.
3. Informuje rodziców/opiekunów ucznia o zaistniałej sytuacji.

W przypadku, gdy wcześniej podjęte działania nie przynoszą pożądanych efektów:

1. Ponownie powiadamia się wychowawcę klasy, pedagoga szkolnego.
  2. Pedagog szkolny w obecności wychowawcy – ucznia ponownie przeprowadza rozmowę.
- Informuje się Dyrektora Szkoły, który wyznacza stosowną karę zgodną ze statutem szkoły.

VIII. Postępowanie w przypadku ucznia pod wpływem alkoholu, narkotyków i środków odurzających

1. Powiadomienie o swoim przypuszczeniu wychowawcy klasy, pielęgniarki szkolnej, pedagoga szkolnego i dyrektora.
2. Odizolowanie ucznia od reszty klasy. Ze względów bezpieczeństwa nie pozostawia się go samego i stwarza warunki, w których nie będzie zagrożenia jego życia ani zdrowia.
3. Szkoła wzywa policję i lekarza w celu stwierdzenia stanu trzeźwości lub odurzenia, ewentualnie udzielenia pomocy medycznej.
4. Zawiadamia rodziców/opiekunów prawnych, których zobowiązuje do niezwłocznego odebrania dziecka ze szkoły. Gdy rodzice/opiekunowie odmawiają odebrania dziecka, o pozostaniu ucznia w szkole/ przewiezieniu do placówki służby zdrowia/ przekazaniu go do dyspozycji funkcjonariuszom policji, decyduje lekarz po ustaleniu aktualnego stanu zdrowia ucznia i w porozumieniu z Dyrektorem Szkoły.
5. Szkoła powiadamia najbliższą jednostkę policji, gdy rodzice ucznia będącego pod wpływem alkoholu odmawiają przyścia do szkoły, a jest on agresywny bądź swoim zachowaniem daje powód do zgorszenia, zagrożenia życia lub zdrowia innych osób. W przypadku stwierdzenia stanu nietrzeźwości policja ma możliwość przewiezienia ucznia do izby wytrzeźwień/ do policyjnych pomieszczeń dla osób zatrzymanych. O fakcie umieszczenia zawiadamia się rodziców/opiekunów oraz Sąd Rodzinny, jeśli uczeń nie ukończył 18 lat.

Zastosowanie wobec ucznia sankcji przewidzianych w statucie szkoły.

IX. Postępowanie w przypadku ucznia pod wpływem alkoholu i środków psychoaktywnych podczas wycieczek szkolnych

1. Kierownik wycieczki powiadamia o swoim przypuszczeniu Dyrektora i rodziców ucznia/prawnych opiekunów.
2. Odizolowanie ucznia od reszty grupy. Ze względów bezpieczeństwa nie pozostawia się go samego i stwarza warunki, w których nie będzie zagrożenia jego życia ani zdrowia.
3. Kierownik wycieczki wzywa policję i lekarza w celu stwierdzenia stanu trzeźwości lub odurzenia, ewentualnie udzielenia pomocy medycznej.
4. Po stwierdzeniu przez policję lub lekarza stanu nietrzeźwości kierownik wycieczki niezwłocznie zawiadamia rodziców, którzy mają obowiązek odebrać dziecko z wycieczki.
5. W przypadku odmowy rodziców przyjazdu po dziecko uczeń jest pod opieką nauczycieli a następnie zostaje odwieziony do domu.
6. Zastosowanie wobec ucznia sankcji przewidzianych w statucie szkoły.

X. Postępowanie w przypadku korzystania z telefonów komórkowych, aparatów fotograficznych oraz innych urządzeń elektronicznych na terenie szkoły:

1. Podczas zajęć edukacyjnych obowiązuje całkowity zakaz używania aparatów komórkowych i fotograficznych oraz innych urządzeń elektronicznych (np. MP3, MP4, itp.). Urządzenia powinny być wyłączone i schowane;
2. W czasie przerw, przed i po zajęciach zaleca się używanie telefonu komórkowego w trybie „milczy”.
3. Na terenie szkoły obowiązuje **BEZWZGLĘDNY ZAKAZ** nagrywania dźwięku i obrazu za pomocą aparatów komórkowych i fotograficznych z funkcją nagrywania i wideokamery (zakaz nie dotyczy uroczystości szkolnych i imprez klasowych, które wcześniej zostały ustalone z nauczycielem lub wychowawcą – Konstytucja RP art. 39).
4. Szkoła nie odpowiada za kradzież urządzeń elektronicznych. Tego typu zdarzenia należy zgłosić policji poprzez sekretariat szkoły.
5. Naruszenie przez ucznia regulaminu używania ww. aparatów, kamer, telefonów oraz urządzeń elektronicznych podczas lekcji może skutkować odebraniem urządzenia elektronicznego przez nauczyciela na czas lekcji. Po zakończeniu lekcji podczas, której doszło do incydentu nauczyciel oddaje urządzenie, wpisuje uwagę i powiadamia wychowawcę klasy.
6. Powtórne używanie na lekcji przez ucznia telefonu lub innych urządzeń elektronicznych skutkować będzie sankcjami wobec ucznia zawartymi w statucie szkoły.

XI. Postępowanie w sytuacji posiadania przez uczniów przedmiotów niedozwolonych na terenie szkoły

1. Pracownik szkoły podejmuje próbę nakłonienia ucznia do oddania niebezpiecznego przedmiotu z zachowaniem bezpieczeństwa wobec siebie.
2. Jeżeli uczeń odmawia oddania przedmiotu zabronionego należy go poinformować, że ma taki obowiązek, w przypadku dalszej odmowy, uczeń ponosi konsekwencje według statutu szkoły.
3. W sytuacji zaistnienia podejrzenia, że uczeń zamierza użyć niebezpiecznego przedmiotu natychmiast należy odizolować innych uczniów oraz powiadomić dyrekcję szkoły.
4. Dyrektor natychmiast powiadamia policję.
5. Dyrektor zawiadamia rodziców bądź prawnych opiekunów ucznia.
6. Uczeń zostaje ukarany zgodnie ze statutem szkoły.

XII. Postępowanie w przypadku podejrzenia, że uczeń posiada przy sobie substancje przypominające narkotyki

1. Odizolować ucznia od reszty klasy w obecności świadka i nie pozostawiać go samego.
2. Nauczyciel w obecności innej osoby (wychowawca, pedagog, dyrektor) ma prawo wymagać, aby uczeń przekazał mu posiadane substancje, ewentualnie inne przedmioty budzące podejrzenie, co do ich związku z poszukiwaną substancją. Nauczyciel nie ma prawa samodzielnie wykonać czynności przeszukania odzieży ani teczki ucznia - jest to czynność zastrzeżona dla policji.
3. Nauczyciel o swoich spostrzeżeniach powiadamia Dyrektora Szkoły i pedagoga szkolnego.
4. Dyrektor powiadamia rodziców i wzywa policję, która przeszukuje odzież i przedmioty należące do ucznia oraz zabezpiecza znalezione substancje i zabiera je do ekspertyzy.
5. Jeżeli uczeń wyda substancję dobrowolnie, nauczyciel po odpowiednim zabezpieczeniu (nie

- dotykając substancji gołymi rękami) zobowiązany jest bezzwłocznie przekazać ją policji.
6. Całe zdarzenie dokumentuje pedagog szkolny, sporządzając możliwie dokładną notatkę.

XIII. Postępowanie w przypadku naruszenia nietykalności lub godności osobistej przez uczniów

1. Poszkodowany zawiadamia niezwłocznie, wychowawcę ucznia i Dyrektora Szkoły.
2. Wychowawca zawiadamia rodziców bądź prawnych opiekunów ucznia i w trybie pilnym wzywa ich do szkoły.
3. Dyrektor Szkoły we współpracy z wychowawcą ucznia podejmuje kroki dyscyplinujące:
  - a) nagana Dyrektora Szkoły z wpisem do akt osobowych ucznia,
  - b) obniżenie oceny z zachowania do minimalnej.
4. O podjętych środkach dyscyplinujących dyrektor zawiadamia rodziców bądź prawnych opiekunów ucznia.
5. Jeśli poszkodowany jest pracownikiem szkoły i naruszona została jego nietykalność osobista, dyrektor zawiadamia Policję i Sąd Rodzinny.

XIV. Postępowanie w przypadku zaistnienia agresji wśród uczniów

1. Nauczyciel /pracownik szkoły przerywa zachowanie agresywne, którego jest świadkiem.
2. Informuje wychowawcę o zdarzeniu.
3. Wychowawca prowadzi rozmowę z uczniem w obecności nauczyciela, pracownika szkoły, ocenia sytuację.
4. Wychowawca sporządza notatkę z zaistniałego zajścia oraz informuje rodziców, bądź prawnych opiekunów ucznia o zaistniałej sytuacji.
5. Powtarzające się zdarzenia wychowawca zgłasza do pedagoga szkolnego i Dyrektora Szkoły.
6. Wychowawca w porozumieniu z pedagogiem i Dyrektorem Szkoły ustala sankcje w stosunku do ucznia w oparciu o Statut Szkoły.
7. Wychowawca i Dyrektor Szkoły informują rodziców bądź prawnych opiekunów ucznia o konsekwencjach, jakie będą podjęte wobec ucznia.
8. W celu wyjaśnienia zdarzenia można skorzystać z zapisu monitoringu.

W przypadku, gdy wcześniej podjęte działania nie przynoszą pożądanych efektów

1. Wychowawca:
  - a) ponownie przeprowadza rozmowę z uczniem o jego zachowaniu,
  - b) omawia z rodzicami bądź prawnymi opiekunami zachowanie dziecka i ustala strategię współpracy ze szkołą oraz obserwuje jej efekty,
  - c) nawiązuje kontakt z pedagogiem szkolnym, który podejmuje pracę wychowawczą z uczniem.
2. Pedagog szkolny:
  - a) organizuje spotkanie w składzie: wychowawca - rodzic - pedagog – uczeń,
  - b) informuje rodziców ucznia o możliwości uzyskania pomocy psychologicznej,
3. W przypadkach czynów rozmyślnych ze szczególną brutalnością Dyrektor Szkoły zwraca się z prośbą o interwencję Policji i Sądu Rodzinnego.

XV. Postępowanie w przypadku cyberprzemocy

Ustalenie okoliczności zdarzenia

Wszystkie przypadki przemocy, a więc także przemocy z wykorzystaniem mediów elektronicznych, powinny zostać właściwie zbadane, zarejestrowane i udokumentowane.

1. Jeśli wiedzę o zajściu posiada nauczyciel nie będący wychowawcą, powinien przekazać informację wychowawcy klasy, który informuje o fakcie pedagoga szkolnego i dyrektora.
2. Pedagog szkolny wspólnie z wychowawcą powinni dokonać analizy zdarzenia i zaplanować dalsze postępowanie.
3. Do zadań szkoły należy także ustalenie okoliczności zdarzenia i ewentualnych świadków.
4. Warto zadbać o udział nauczyciela informatyki w procedurze interwencyjnej, szczególnie na etapie zabezpieczania dowodów i ustalania tożsamości sprawcy cyberprzemocy.

Zabezpieczenie dowodów

1. Wszelkie dowody cyberprzemocy powinny zostać zabezpieczone i zarejestrowane. Należy zanotować datę i czas otrzymania materiału, treść wiadomości oraz, jeśli to możliwe, dane nadawcy (nazwę użytkownika, adres e-mail, numer telefonu komórkowego itp.) lub adres strony www, na której pojawiły się szkodliwe treści czy profil.

2. Takie zabezpieczenie dowodów nie tylko ułatwi dalsze postępowanie dostawcy usługi (odnalezienie sprawcy, usunięcie szkodliwych treści z serwisu), ale również stanowi materiał, z którym powinny się zapoznać wszystkie zaangażowane w sprawę osoby: dyrektor i pedagog szkolny, rodzice, a wreszcie policja, jeśli doszło do złamania prawa.
3. Na etapie zabezpieczania dowodów cyberprzemocy i identyfikacji sprawcy warto korzystać z pomocy nauczyciela informatyki.

Działania wobec sprawcy cyberprzemocy

Gdy sprawca cyberprzemocy jest znany i jest on uczniem szkoły, pedagog szkolny pełniący w szkole rolę koordynatora działań wychowawczych wobec uczniów wymagających szczególnej uwagi powinien podjąć dalsze działania.

1. Rozmowa z uczniem-sprawcą przemocy o jego zachowaniu:
  - celem rozmowy powinno być ustalenie okoliczności zajścia, wspólne zastanowienie się nad jego przyczynami i poszukanie rozwiązania sytuacji konfliktowej;
  - sprawca powinien otrzymać jasny i zdecydowany komunikat o tym, że szkoła nie akceptuje żadnych, form przemocy;
  - należy omówić z uczniem skutki jego postępowania i poinformować o konsekwencjach regulaminowych, które zostaną wobec niego zastosowane;
  - sprawca powinien zostać zobowiązany do zaprzestania swojego działania i usunięcia z sieci szkodliwych materiałów;
  - ważnym elementem rozmowy jest też określenie sposobów zadośćuczynienia wobec ofiary cyberprzemocy;
  - jeśli w zdarzeniu brała udział większa grupa uczniów, należy rozmawiać z każdym z nich z osobna, zaczynając od lidera grupy;
  - nie należy konfrontować sprawcy i ofiary cyberprzemocy.
2. Powiadomienie rodziców sprawcy i omówienie z nimi zachowania dziecka:
  - rodzice sprawcy powinni zostać poinformowani o przebiegu zdarzenia i zapoznani z materiałem dowodowym, a także z decyzją w sprawie dalszego postępowania i podjętych przez szkołę środków dyscyplinarnych wobec ich dziecka;
  - w miarę możliwości należy starać się pozyskać rodziców do współpracy i ustalić jej zasady;
  - warto wspólnie z rodzicami opracować projekt kontraktu dla dziecka, określającego zobowiązania ucznia, rodziców i przedstawiciela szkoły oraz konsekwencje nieprzestrzegania przyjętych wymagań i terminy realizacji zadań zawartych w umowie.
3. Objęcie sprawcy opieką psychologiczno-pedagogiczną:
  - praca ze sprawcą powinna zmierzać w kierunku pomocy uczniowi w zrozumieniu konsekwencji swojego zachowania, w zmianie postawy i postępowania ucznia, w tym sposobu korzystania z nowych technologii;
  - jeśli szkoła posiada odpowiednie warunki, pomoc psychologiczna może być udzielona sprawcy na terenie szkoły
  - w uzasadnionym przypadku można w toku interwencji zaproponować uczniowi (za zgodą rodziców) skierowanie do specjalistycznej placówki i udział w programie terapeutycznym.

Zastosowanie środków dyscyplinarnych wobec sprawcy cyberprzemocy

1. Cyberprzemoc powinna podlegać sankcjom określonym w wewnętrznych przepisach szkoły. Szkoła może tu stosować konsekwencje przewidziane dla sytuacji „tradycyjnej” przemocy. Warto jednak rozszerzyć repertuar dostępnych środków, np. o czasowy zakaz korzystania ze szkolnej pracowni komputerowej w czasie wolnym i przynoszenia do szkoły akcesoriów elektronicznych (PSP, mp3) itp.
2. Należy pamiętać, iż celem sankcji wobec sprawcy jest:
  - zatrzymanie przemocy i zapewnienie poczucia bezpieczeństwa poszkodowanemu uczniowi;
  - wzbudzenie refleksji na temat swojego zachowania, zrozumienie krzywdy, jaką spowodował, i powstrzymanie przed podobnym zachowaniem w przyszłości;
  - pokazanie społeczności szkolnej, że cyberprzemoc nie będzie tolerowana i że szkoła jest w stanie efektywnie zareagować w tego rodzaju sytuacji.
3. Podejmując decyzję o rodzaju kary, należy wziąć pod uwagę:
  - rozmiar i rangę szkody - czy materiał został upubliczniony w sposób pozwalający na dotarcie do niego wielu osobom (określa to rozmiar upokorzenia, jakiego doznaje ofiara), czy trudno jest wyciągnąć materiał z sieci itp.; czas trwania prześladowania - czy było to długotrwałe działanie, czy pojedynczy incydent; świadomość popełnianego czynu - czy działanie było zaplanowane, a sprawca był świadomy, że wyrządza krzywdę koledze (niektóre

akty cyberprzemocy popełniane są nieświadomie lub z niewielką świadomością konsekwencji), jak wiele wysiłku włożył w ukrycie swojej tożsamości itp.;

- motywację sprawcy - należy sprawdzić, czy działanie sprawcy nie jest działaniem odwetowym w odpowiedzi na uprzednio doświadczone prześladowanie; rodzaj rozpowszechnianego materiału.

XVI. Sprawy sporne (**mobing i bullying**) i konflikty

1. Konflikt uczeń – uczeń:

- a) wychowawca wkracza, gdy strony nie potrafią rozwiązać konfliktu;
- b) wychowawca organizuje spotkanie medacyjne dla obu stron, podczas którego będą mieli możliwość wyjaśnić spór i osiągnąć porozumienie (przypieczętowane umową);
- c) jeśli uczniowie nie zgadzają się na mediację i nadal pozostają w konflikcie a sytuacja ma negatywny wpływ na pozostałych członków klasy, wychowawca może upublicznić problem na forum klasy podczas zajęć wychowawczych;
- d) jeśli wychowawca i członkowie klasy zdecydują, że skłócone strony naruszają normy grupowe, należy zastosować wobec nich sankcje zawarte w Statucie Szkoły;

2. Konflikt uczeń – klasa:

- b) inicjatorem konfliktu może być jeden uczeń (np. chcący przejąć kontrolę nad grupą, zachowujący się agresywnie) lub cała/większość klasy (grupa wyklucza jednostkę ze swojego grona, prześladowuje ją, bo jest słaba – kozioł ofiarny itp.);
- c) wychowawca wkracza, gdy strony nie potrafią rozwiązać konfliktu;
- d) problem należy jak najszybciej ujawnić, podczas lekcji wychowawczej powiedzieć o nim, opisując zachowanie stron i jego skutki;
- e) zadaniem wychowawcy klasy jest:
  - nagłośnienie sprawy,
  - obiektywne przedstawienie faktów,
  - przekonanie uczniów o szkodliwości ich postępowania,
  - poinformowanie ich o możliwościach rozwiązania konfliktu i pomoc w jego zakończeniu (negocjacje, mediacja),
  - zapoznanie ich z sankcjami grożącymi za negatywne/ destrukcyjne zachowania (np. agresja, prześladowanie).

3. Konflikt uczeń – nauczyciel lub klasa – nauczyciel:

- a) wychowawca wkracza, gdy strony nie potrafią same rozwiązać konfliktu;
- b) jeśli wychowawca sam jest stroną w sporze, trzeba skorzystać z pomocy innego nauczyciela lub pedagoga szkolnego (musi być to osoba pozytywnie odbierana przez strony);
- c) wychowawca organizuje spotkanie medacyjne (wcześniej zbiera informacje na temat zdarzeń, które doprowadziły do kryzysu (np. od osób posiadających informacje na temat konfliktu) ;
- d) strony po kolei przedstawiają swoje wersje zdarzenia;
- e) mediacja powinna zakończyć się zawarciem ugody (najlepiej w formie pisemnego kontraktu);
- f) jeśli zostały naruszone normy szkolne należy zastosować sankcje zawarte w Statucie Szkoły;
- g) dyrektor może mieć wgląd w sytuację i wspomóc nauczyciela, wychowawcę - wyznaczając mediatora.

XVII. Postępowanie w przypadku zaistnienia przemocy seksualnej wobec ucznia lub pracownika szkoły

1. Powiadamia się wychowawcę klasy, pedagoga szkolnego i Dyrektora Szkoły.
2. Wychowawca wzywa rodziców/ opiekunów.
3. Pedagog szkolny przeprowadza rozmowę z uczniami na temat zaistniałej sytuacji.
4. Dyrektor szkoły wyznacza stosowną karę zgodnie ze statutem szkoły.
5. W sytuacji stwierdzenia przemocy seksualnej dyrektor wzywa się policję.

XVIII. Postępowanie w przypadku zachowania agresywnego rodziców wobec uczniów i własnych dzieci przebywających na terenie szkoły

Każdy pracownik szkoły ma obowiązek reagowania na zachowanie agresywne. W przypadku, gdy pracownik szkoły jest świadkiem zachowania agresywnego osoby dorosłej wobec ucznia szkoły lub własnego dziecka powinien:

1. Podjąć próbę przerwania zachowania agresywnego.
2. Powiadomić Dyrektora Szkoły.
3. W przypadku, gdy osoba dorosła nie zaprzestała zachowania agresywnego dyrektor szkoły zawiadamia policję.

XIX. Agresja ze strony pracowników szkoły

Postępowanie w przypadku agresywnego zachowania pracownika szkoły wobec ucznia.

1. Na wniosek ucznia, rodzica lub pracownika szkoły, Dyrekcja Szkoły przeprowadza niezwłocznie postępowanie wyjaśniające ze stronami konfliktu.
2. W przypadku powtarzania się zarzutów Dyrektor Szkoły podejmuje postępowanie dyscyplinarne wobec pracownika.

XX. Obca osoba na terenie szkoły

1. Każdy, kto nie jest aktualnie uczniem bądź pracownikiem szkoły jest osoba obca.
2. Postępowanie wobec osób obcych przebywających na terenie szkoły:
  - a) każdy pracownik szkoły ma prawo żądać informacji o celu pobytu osoby obcej na terenie i w budynku szkoły;
  - b) osoba obca kierująca się do pracownika szkoły:
    - otrzymuje identyfikator (GOŚĆ);
    - zostaje zapisana w księdze ewidencji wejść i wyjść;
  - c) w przypadku, gdy osoba obca odmawia podania celu wizyty, zachowuje się agresywnie bądź stwarza zagrożenie dla osób przebywających w szkole, należy podjąć próbę wyprowadzenia jej z terenu szkoły. Przy odmowie wyjścia wezwać pomoc. O sytuacji niezwłocznie powinna zostać poinformowana Dyrekcja Szkoły.
  - d) Dyrektor Szkoły w razie wystąpienia takiej konieczności zawiadamia Policję.

XXI. Postępowanie w przypadku osób dorosłych (pracowników szkoły, rodziców lub osób obcych) będących pod wpływem alkoholu lub innych środków odurzających na terenie szkoły

1. Na terenie szkoły nie może przebywać osoba będąca pod wpływem alkoholu lub innych środków odurzających.
2. Każdy pracownik szkoły ma obowiązek interweniowania w sytuacji, gdy na teren szkoły wejdzie osoba znajdująca się pod wpływem alkoholu lub innych środków odurzających.
W takiej sytuacji pracownik szkoły powinien:
  - grzecznie, ale stanowczo wyprowadzić osobę będącą pod wpływem alkoholu lub innych środków poza teren szkoły;
  - zawsze w przypadku napotkania oporu zawiadomić Dyrektora Szkoły;
  - Dyrektor Szkoły wzywa policję;
3. Nie dopuszcza się przekazania dziecka pod opiekę osobie będącej pod wpływem alkoholu lub innych środków odurzających.
W takiej sytuacji należy:
  - zawiadomić wychowawcę ucznia lub Dyrektora Szkoły;
  - wychowawca lub Dyrektor Szkoły wzywa w trybie natychmiastowym drugiego rodzica/ opiekuna;
  - jeżeli niemożliwe jest skontaktowanie się z rodzicem/ opiekunem, Dyrektor Szkoły wzywa policję.

XXII. Postępowanie w przypadku znalezienia na terenie szkoły substancji przypominającej wyglądem narkotyk

1. Zachować środki ostrożności i nie dotykać substancji gołymi rękoma. Zabezpieczyć ją przed dostępem osób niepowołanych oraz ewentualnym jej zniszczeniem do czasu przyjazdu policji. Ustalić w obecności innego pracownika szkoły - świadka do kogo należy znaleziona substancja (o ile jest to możliwe w zakresie działań pedagogicznych).
2. Powiadomić o zaistniałym zdarzeniu Dyrektora Szkoły i wezwać policję.
Po przyjeździe policji niezwłocznie przekazać zabezpieczoną substancję i informacje dotyczące szczegółów zdarzenia.

XXIII. Zagrożenie zamachem bombowym

1. Gdy szkoła odbierze informacje o podłożonej na terenie budynku bombie, należy:
  - zawiadomić policję,
  - ewakuować uczniów i pracowników placówki,
  - gdy budynek/teren jest pusty, poinformować wszystkich o przyczynie ewakuacji,
  - poczekać na przybycie specjalistycznych służb,
  - postępować zgodnie z ich wskazówkami,
  - spróbować ustalić sprawcę - niekiedy można rozpoznać go po głosie, sposobie mówienia, charakterystycznych wyrażeniach,

- sprawdzić, w jakich klasach w dniu alarmu były klasówki/kartkówki, które mogły być przyczyną telefonu (warto spotkać się z wychowawcami klas - wiedzą często, którzy uczniowie są zdolni do takiego zachowania),
  - gdy nazwisko sprawcy jest znane, zastosować wobec niego sankcje,
2. W każdym przypadku popełniania czynu karalnego przez ucznia, który nie ukończył 17 lat należy zawiadomić policję lub sąd rodzinny, a w przypadku popełnienia przestępstwa przez ucznia, który ukończył 17 rok życia policję lub prokuratora.

XXIV. Postępowanie w przypadku próby samobójczej lub myśli samobójczych ucznia

1. Ustalić i potwierdzić rodzaj zdarzenia.
2. Zaprowadzić ucznia w bezpieczne miejsce i nie pozostawiać go samego.
3. Usunąć z jego otoczenia wszystko, co może mu ułatwić realizację zamiaru samobójczego.
4. Powiadomić pielęgniarkę szkolną i pogotowie.
5. Zawiadomić wychowawcę klasy, pedagoga oraz Dyrektora Szkoły.
6. W miarę możliwości nie rozpowszechniać w szkole informacji o zdarzeniu.
7. Jeśli to możliwe, przeprowadzić z podopiecznym rozmowę w celu ustalenia okoliczności zajścia (szczegóły należy przekazać później lekarzowi, policji, rodzicom).
8. Zawiadomić rodziców/prawnych opiekunów ucznia.
9. Systematycznie obserwować zachowania, nastroje, emocje uczniów przez nauczycieli, a szczególnie przez wychowawców.
10. Rozwiązywać na bieżąco problemy, konflikty.
11. Przeprowadzać rozmowy indywidualne, w razie potrzeby informować rodziców o sytuacji dziecka (wychowawca).
12. W przypadku, gdy stan emocjonalny i sposób myślenia dziecka niepokoi wychowawcę, kieruje ucznia do pedagoga szkolnego lub psychologa.
13. Pedagog szkolny i psycholog rozpoznają sprawę, prowadzą rozmowę z dzieckiem, rodzicami i w miarę potrzeb decydują o skierowaniu na badania specjalistyczne lub wzywają karetkę pogotowia.
14. W przypadku próby samobójczej zawsze wzywamy karetkę pogotowia.

XXV. Wypadek w szkole

W przypadku zaistnienia sytuacji, w której uczeń ulegnie wypadkowi (urazy i uszkodzenia ciała), osoba będąca świadkiem zdarzenia jest zobowiązana do podjęcia następujących działań:

- I. Jeśli świadkiem zdarzenia jest pracownik szkoły:
  1. Pracownik szkoły, który powziął wiadomość o wypadku niezwłocznie zapewnia poszkodowanemu opiekę, w szczególności sprowadzając fachową pomoc medyczną a w miarę możliwości udzielając poszkodowanemu pierwszej pomocy wzywa pielęgniarkę szkolną lub pogotowie.
  2. O wypadku zawiadamia niezwłocznie Dyrektora Szkoły.
  3. Dyrektor powiadamia rodziców bądź prawnych opiekunów dziecka i Społecznego Inspektora BHP.
  4. W razie ciężkich urazów (wymagających interwencji pogotowia ratunkowego, policji, straży pożarnej) dyrektor powiadamia organ prowadzący szkołę i Radę Rodziców.
  5. W przypadku, kiedy przyczyną wypadku była wadliwość sprzętu, awaria urządzeń bądź wyposażenia budynku, dyrektor powiadamia Inspektora BHP.
  6. Dyrektor zawiadamia Prokuraturę i Kuratora Oświaty w przypadku wystąpienia:
    - ciężkiego wypadku,
    - zbiorowego wypadku,
    - śmiertelnego wypadku.
  7. Zawiadomień, o których mowa w punktach 2,3,4,5,6 dokonuje dyrektor bądź upoważniony przez niego pracownik szkoły.
  8. Dyrektor uruchamia działania Zespołu Kryzysowego.
- II. Jeśli świadkiem zdarzenia jest uczeń lub osoba dorosła nie będąca pracownikiem szkoły:
  1. Bezwzględnie powiadamia pracownika szkoły lub sekretariat szkoły.
  2. Zabezpieczenie miejsca wypadku.

XXVI. Postępowanie w przypadku podejrzenia o stosowaniu przemocy domowej wobec ucznia

Dyrektor:

1. Reprezentuje placówkę na zewnątrz;

2. Sprawuje opiekę nad uczniami; posiada wiedzę o prowadzonych interwencjach,
3. Wspólnie z pedagogiem szkolnym występuje oficjalnie do Sądu Rodzinnego, Prokuratury, Ośrodka Pomocy Społecznej, ma wgląd w dokumentację; podpisuje wszystkie pisma składane przez placówkę, ma prawo złożyć zażalenie na postanowienie Prokuratora o odmowie wszczęcia śledztwa.

Pedagog szkolny (w sprawach dotyczących przemocy wobec dziecka), realizuje swoje zadania poprzez:

1. Zbieranie informacji o dziecku (w celu wstępnego zdiagnozowania jego sytuacji) od innych pracowników szkoły, samego dziecka (jeśli w szkole nie ma psychologa), rodziców.
2. Uruchomienie procedury „Niebieskiej Karty”.
3. Zbieranie materiałów związanych z sytuacją dziecka, w tym dokumentowanie rozmów z dzieckiem wraz z cytatami wypowiedzi dziecka, opisów jego zachowań, wyglądu.
4. Zabezpieczanie dowodów (ocena ich wiarygodności nie należy do jego zadań).
5. Współpracę z wychowawcą, który stale obserwuje dziecko.
6. Współpracę z Dyrektorem Szkoły w celu podjęcia interwencji: informuje dyrektora o zaistniałej sytuacji, sporządza pisma zawiadamiające Sąd Rejonowy, Prokuraturę lub Ośrodek Pomocy Społecznej.
7. Prace w zespole interdyscyplinarnym, który swym działaniem obejmuje danego ucznia.
8. Współpracę ze specjalistami ze specjalistycznych ośrodków.

Wychowawca ucznia:

1. Podejrzewając krzywdzenie dziecka kontaktuje się z pedagogiem, przekazując informacje o swoich obserwacjach. Swoje spostrzeżenia zapisuje w dokumentacji ucznia.
2. Współpracuje i kontaktuje się z pedagogiem ustalając plan pomocy dziecku, stale monitoruje sytuację dziecka, obserwuje zmiany jego zachowania, zamieszczając opisy w dokumentacji.
3. Udziela dziecku wsparcia na wszystkich etapach interwencji.

Psycholog szkolny:

1. W sytuacji podejrzenia krzywdzenia dziecka kontaktuje się z jego wychowawcą i pedagogiem i przekazuje im informacje o swoich obserwacjach. Swoje obserwacje zapisuje w dokumentacji ucznia.
2. Przeprowadza pierwszą rozmowę z uczniem, dokonuje wstępnego rozeznania sytuacji dziecka oraz udziela mu wsparcia.

Pielęgniarka szkolna:

1. Gdy zauważy na ciele dziecka siniaki, wybroczyny lub inne objawy przemocy fizycznej, opisuje je w karcie zdrowia dziecka (rozmiar, rozmieszczenie, kolor, wielkość itp.). Nie wpisuje swoich wniosków z badania dziecka. Tak sporządzony opis jest dowodem w sądzie, a oryginał dokumentacji jest udostępniany na wniosek sądu.
2. Jeżeli dziecko z obrażeniami zostało zgłoszone przez innego pracownika szkoły, pielęgniarka wpisuje w karcie nazwisko osoby, która przyproceedziła dziecko.
3. Następnie kontaktuje się z wychowawcą, pedagogiem szkolnym i przekazuje im informacje o swoich podejrzeniach i obserwacjach. Informacje te powinny być przekazane również Dyrektorowi Szkoły.
4. W przypadku wszawicy, świerzbu, innych zanieczyszczeń, pielęgniarka powinna kontaktować się z rodzicami dziecka. Jeżeli rodzice nie są zainteresowani współpracą na rzecz poprawy sytuacji dziecka, sporządza notatkę służbową z opisem sytuacji dziecka i podjętych przez siebie działań. Notatkę przekazuje pedagogowi szkolnemu, który informuje o niej Dyrektora Szkoły.

Inni pracownicy:

W sytuacji podejrzenia krzywdzenia dziecka kontaktują się z jego wychowawcą i pedagogiem szkolnym, przekazując im informacje o swoich obserwacjach. Informacje te powinny być przekazane również Dyrektorowi Szkoły. Nauczyciele swoje obserwacje zapisują w dokumentacji ucznia.

XXVII. Postępowanie w sprawie uruchomienia procedury „Niebieskiej Karty”

Na podstawie Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 września 2011r. w sprawie procedury „Niebieskiej Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska karta” (Dz. U. z 2011r. nr 209 poz. 1245).

1. Obowiązkiem pracownika Szkoły, który podejrzewa, że ma do czynienia z osobą dotkniętą przemocą w rodzinie jest poinformowanie o tym fakcie wychowawcy klasy i pedagoga szkolnego. Wychowawca klasy i pedagog zobowiązani są do uruchomienia procedury podejmującej działania interwencyjne w celu zapewnienia bezpieczeństwa osobie pokrzywdzonej – i wypełnienia formularza „Niebieska Karta” – część A (załącznik do procedury).
2. Rozmowę z osobą, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, przeprowadza się w warunkach gwarantujących swobodę wypowiedzi i poszanowanie godności tej osoby oraz zapewniających jej bezpieczeństwo.

3. W przypadku podejrzenia stosowania przemocy w rodzinie wobec dziecka, czynności podejmowane i realizowane w ramach procedury, przeprowadza się w obecności rodzica, opiekuna prawnego lub faktycznego, uczeń pełnoletni może uczestniczyć w spotkaniu bez opiekuna.
4. Osoba, która jest podejrzana o stosowanie przemocy wobec dziecka nie uczestniczy w spotkaniu.
5. Jeżeli osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie wobec dziecka, są jego rodzice, opiekunowie prawni lub faktyczni, działania z udziałem dziecka przeprowadza się w obecności pełnoletniej osoby najbliższej (rodzeństwo, dziadkowie).
6. Działania z udziałem dziecka, co do którego istnieje podejrzenie, że jest dotknięte przemocą w rodzinie, powinny być prowadzone w miarę możliwości w obecności psychologa.
7. Po wypełnieniu formularza „Niebieska Karta - A” osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, przekazuje się formularz „Niebieska Karta - B” (załącznik do procedury).
8. Jeżeli osobą, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, jest dziecko, formularz „Niebieska Karta - B” – przekazuje się rodzicowi, opiekunowi prawnemu lub faktycznemu albo osobie, która zgłosiła podejrzenie przemocy w rodzinie.
9. Formularza „Niebieska Karta - B” – nie przekazuje się osobie, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie.
10. Dyrektor przekazuje wypełniony formularz „Niebieska Karta - A” do Przewodniczącego Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego a kopię na policję niezwłocznie, nie później niż w terminie 7 dni od dnia wszczęcia procedury.
11. Kopię wypełnionego formularza „Niebieska karta – A” pozostawia się w szkole.
12. Rodzicom, opiekunom prawnym udzielane są porady, gdzie mogą otrzymać wsparcie, świadczone przez instytucje i podmioty w zakresie specjalistycznej pomocy na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie.

XXVIII. Wystąpienie przypadku pedofilii w szkole.

1. W przypadku stwierdzenia, że uczeń był molestowany, bezzwłocznie Dyrektor Szkoły powiadamia rodziców/prawnych opiekunów oraz policję w celu przeprowadzenia czynności sprawdzających, które umożliwią ustalenie sprawcy molestowania.
2. Wychowawca lub pedagog/psycholog szkolny przeprowadza rozmowę z uczniem w obecności rodziców i ustala okoliczności zdarzenia.
3. Dyrektor wzywa do szkoły rodziców/ opiekunów sprawcy zdarzenia.
4. Dyrektor szkoły w porozumieniu z rodzicami ustala formy pomocy psychologiczno-pedagogicznej wobec poszkodowanego ucznia.
5. Dyrektor szkoły ustala sankcje dla sprawcy według statutu szkoły.
6. Jeżeli aktu pedofilii dokonał pracownik szkoły dyrektor powiadamia policję.

